

روش فنی

برای نگارش اشعار فارسی همراه نت موسیقی

برای اینکه اشعار فارسی را بتوانیم همراه نت آهنگی که برای آن ساخته شده است به طرزى که برای همه کس حتى سראيندگان خارجى قابل استفاده باشد بنويسيم، احتياج فنى داريم به اينکه اشعار مزبور را مطابق املاى علمى به خطى که مانند خط موسيقى از چپ به راست نوشته شود بنسكاريم .

۱ - a	آ	۱۲-h	ح ه	۲۳-q	غ ، ق
۲ - à	آ	۱۳-i	ای	۲۴-r	ر
۳ - o	ع ه	۱۴-j	ج	۲۵-s	س ، ص ، ث
۴ - b	ب	۱۵-G	ژ	۲۶-t	ت ، ط
۵ - c	ش	۱۶-k	ك خفيف	۲۷-u	او
۶ - ç	چ	۱۷-k	ك شديد	۲۸-v	و
۷ - d	د	۱۸-l	ل	۲۹-w	و (با تشديد)
۸ - e	ا	۱۹-m	م	۳۰-x	خ
۹ - f	ف	۲۰-n	ن	۳۱-y	ی ساکن
۱۰ - g	ك خفيف	۲۱-o	ا'	۳۲-z	ز ، ذ ، ض ، ظ
۱۱ - g	ك شديد	۲۲-p	پ		

توضیحات :

۱- علاماتی که برای شش حرف (آ، همزه، چ، ژ، وکاف و کاف شديد) پیشنهاد شده موقتی و امتحانی است . بعداً باید علامات ساده‌ای که با بقیه این حروف هم متناسب باشد اختیار گردد .

۲- صدای همزه (که ع نیز در فارسی همانطور تلفظ میشود) کنسنی ست مانند هر کنسن دیگر پس در هر جا و به هر نوع که تلفظ شود ، یعنی چه در اول یا وسط یا آخر کلمه ، و چه تك يا دوغلو) باید همانطور هم نوشته شود ، کلماتی که امروزه حرف اول آنها و ویل نوشته میشود (یعنی a, e, i, o, u و گاهی نیز h و y) در تلفظ ، حرف اول حقیقی تمام آنها همزه است . و وویلهای مزبور در هر مورد دومین حرف تلفظی میباشد . این حقیقت در املائی علمی بخوبی نمایان میشود . علامتی که برای همزه اختیار شده (ویرکول معکوس) مطابق معمول مستشرقین است . اما چون همزه حرفی است مانند هر حرف دیگر ، بایستی علامت آن نیز روی سطر عادی ، در محاذات سایر حروف نوشته شود نه بالاتر از آنها .

۳- هر گاه هر وویلی دوبار پشت سر هم (یعنی به اصطلاح دوغلو ، یا به تشدید) تلفظ گردد باید همانطور (دوبار) نوشته شود .

۴- ک و گ هر يك دو صدا دارند خفیف و شدید (مثال : کار ، کردار ؛ کام ، کبر) این دو صدا اقلابه اندازه صدای عادی n و صدای ñ اسپانیولی با یکدیگر تفاوت دارند و در نتیجه برای هر کدام يك علامت متمایزی لازم داریم .

۵- با نمایاندن وویل به علامت v و کنسن به علامت c باید متوجه بود که در تقطیع شعر فارسی قاعده این است که از خارج ، يك وویل (معمولاً ا و گاهی ا-) به هر يك از دو فرمول تلفظی ذیل ، بی فاصله قبل از آخرین کنسن در هر فرمول ، افزوده شود :

vccc - مثال : « زشت کار » معادل با « زشت و کار » (Zectokààr)
تقطیع میشود .

vvccv - مثال : « رازدان » معادل با « رازو دان » (Rààzodan)
تقطیع میشود .

دیگر اینکه ، در فرمول Vvcccv کنسن دوم بمنزله يك وویل محسوب میگردد یعنی بار دیگر حرفی که قبل از آخرین کنسن قرار گرفته است باید وویل باشد .

- مثال: « راستگو » معادل با « راسه گو » (Rààsoguu) تقطیع میشود .
- ۶ - برطبق املائی علمی، با رعایت قاعده ۵ و دو نکته فرعی دیگر (راجع به طول آخرین سیلاب در مصرع، و سکنه وزن شعر) روشن میشود که در اشعار فارسی مجموع حروف هر مصرع با مجموع حروف هر مصرع دیگر که با آن هموزن باشد مساوی است . مثلاً مجموع حروف هر مصرع که در بحر تقارب ساخته شده باشد (از جمله سر تا سر شاهنامه فردوسی) قاعدتاً ۲۹ تاست و فقط در نتیجه تغییر پذیری طول آخرین سیلاب مصرع، ممکن است این مجموع ۳۰ و گاهی نیز ۳۱ عدد بشود .
- ۷ - فقط کلمات مستقل باید جدا نوشته شوند، چه کوتاه یا بلند، باشند، و چه ساده یا مرکب . اجزای يك کلمه مرکب بایستی متصل به بدنه خود کلمه نوشته شود .
- ۸ - غالب مطالب فوق در ضمن مطالعات علمی که در باره آهنگ شناسی شعری (عروض) ایران بعمل آمده به ثبوت پیوسته است . و چون در شماره حاضر مجله موسیقی مجال نیست توضیح کافی به شماره های آینده محول میگردد .

مسعود فرزاد

شوریه نگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

رتال جامع علوم انسانی

